

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

CUM SĂ TRĂIEȘTI ÎN STIL JAPONEZ

Traducere din engleză de Maria Rizoiu

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

ȚINUTURILE JAPONIEI	08
SPECIFICUL JAPONEZ	38
CULTURĂ, ARTĂ ȘI STIL	62
LA MASĂ	104
ÎN AER LIBER	128
ÎN INTERIOR	150
VIAȚA DE FAMILIE ȘI MOMENTELE IMPORTANTE	170
VACANȚE ȘI SĂRBĂTORI	200

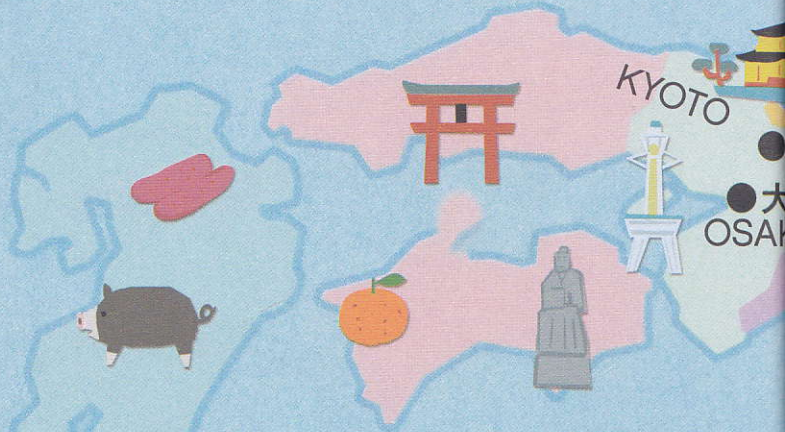
Ținuturile Japoniei

Regiunea Okinawa
沖縄地方

Regiunile Chūgoku-
Shikoku
中国・四国地方

Regiunea
Kyushu
九州地方

近畿地方
Regiunea
Kinki

Regiunea
Hokkaido
北海道

Regiunea
Kōshin'etsu
甲信越地方

東北地方
Regiunea Tōhoku

TOKYO
●東京
関東地方
Regiunea
Kantō

地方
Regiunea
Kai

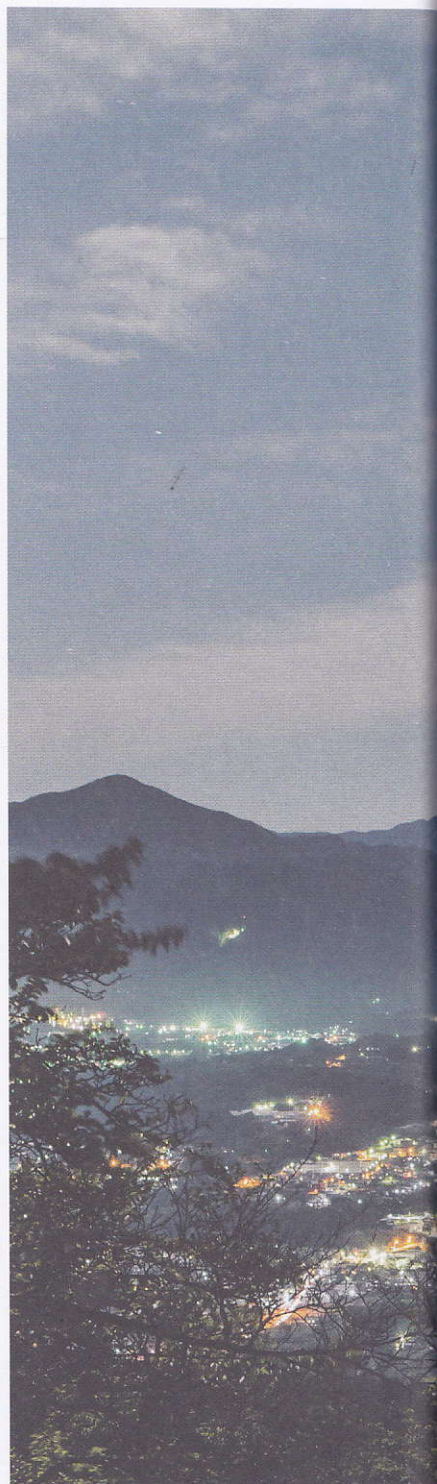
Kantō 関東地方

Kantō e zona din jurul orașului Tokyo (東京), alcătuită din șapte prefecturi: Tokyo, Kanagawa, Chiba, Saitama, Gunma, Tochigi și Ibaraki. Când capitala era la Kyoto, aici se afla zona graniței de est, iar numele „Kantō” înseamnă „la est de vamă”. Mai era uneori numită și „Bandō”, adică „la est de pantă”, deoarece călătorii care veneau dinspre Kyoto vedeau uriașa câmpie mlăștinoasă răsărind în fața lor, pe măsură ce coborau din zona muntoasă centrală.

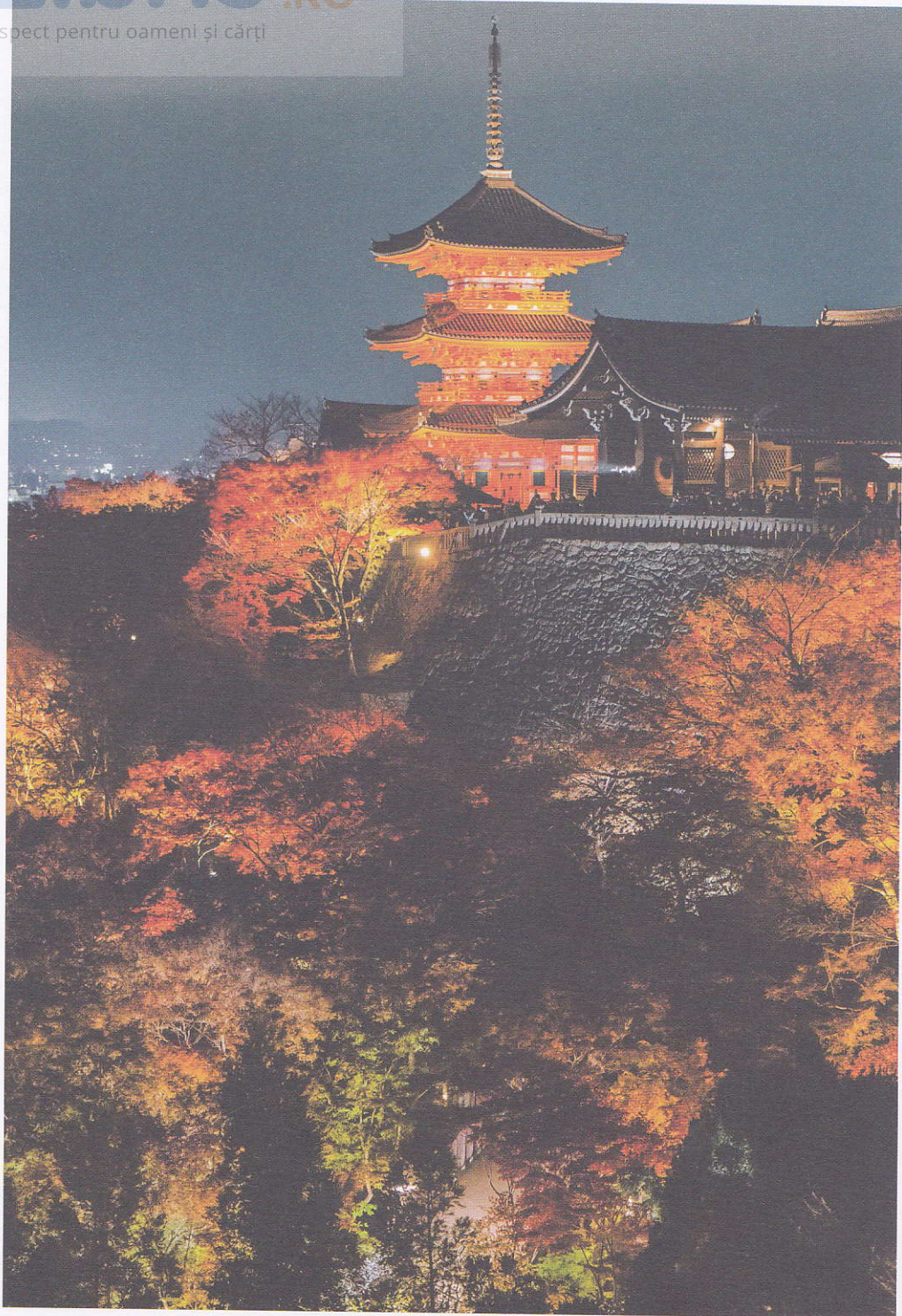
Samuraili au prosperat în Kantō. Când s-a instaurat prima guvernare shogună în secolul al XII-lea, au ales drept capitală orașul Kamakura din actuala prefectură Kanagawa. Astfel a început lunga rivalitate între est și vest din Japonia. Ca reacție la Kantō sau Bandō, oamenii au denumit zona din jurul orașului Kyoto (și mai târziu Osaka) „Kansai” (関西地方), adică „la vest de vamă”. De-a lungul timpului, diferențele culturale și dialectale dintre cele două zone au fost adesea scoase în evidență, în loc să fie ignorate. Cei din Kantō consideră, în general, că cei din Kansai sunt de modă veche, în vreme ce oamenii din Kansai cred că cei din Kantō sunt lipsiți de rafinement și grosolani. Chiar și în societatea foarte omogenă din Japonia zilelor noastre, cei din Kansai își păstrează accentul specific atunci când vorbesc între ei.

Eu m-am născut în Kantō și până la maturitate nu am petrecut prea mult timp în afara acestei regiuni. M-am căsătorit cu o femeie din Kansai și recunosc că am intrat puțin în panică atunci când am auzit-o prima dată vorbind cu prietenii ei din Kansai, folosind accentul nativ.

Diferențele se extind și în sfera culinară. Sushi, tempura și tăieței soba provin din Edo și sunt considerate mâncăruri specifice zonei Kantō. Oamenii din Kansai spun că mâncărurile din Kantō sunt prea sărate, în timp ce oamenii din Kantō se plâng că preparatele din Kansai sunt fade. Totuși, concurența culinară e mai amicală decât cea din sport. La baseball, rivalitatea dintre echipa Gigantii Yomiuri din Tokyo și Tigrii Hanshin din Kansai rămâne încrâncenată.

Kyoto 京都

Când un oraș a fost capitală timp de un mileniu, în ciuda suișurilor și coborâșurilor inevitabile, e imposibil să nu capete un farmec aparte. Kyoto are cu siguranță personalitate.

Kyoto, sau Heian-kyō, așa cum i se spunea pe atunci, a devenit capitală în 794 din ordinul împăratului Kanmu, care voia să se detașeze de curtea regală și de liderii religioși aflați în vechea capitală Nara (奈良). Factorul decisiv în alegerea amplasării a fost arta chineză feng shui, conform căreia e bine ca un oraș să aibă munți la nord, un râu la est, un lac la sud și drumuri principale la vest. De fapt, un factor hotărâtor a fost că munții care înconjoară Kyoto la nord, est și vest erau o sursă importantă de apă. Unul dintre obiectivele care încă atrag o mulțime de turiști e maiestuosul Kiyomizu-dera (清水寺), un templu ridicat pe versantul din estul orașului. Kiyomizu înseamnă chiar „apă limpede”.

Ca sediu al guvernului și al împăratului, Kyoto a trecut prin multe războaie și conflicte. A fost și un centru comercial, pe vremea când cea mai mare parte a populației din Japonia se ocupa cu agricultura (în afară de Tokyo și Osaka). Prin urmare, locuitorii din Kyoto au căpătat reputația de „oportuniști” care se aliază mereu cu cei puternici și trec dintr-o tabără în alta fără scrupule pentru a-și asigura supraviețuirea. Se mai spune și că ar fi foarte preocupați de statutul social, că niciodată nu spun ce gândesc și că sunt măștrii condescendenței, îi privesc de sus pe străini, fără a lăsa să se vadă ce simt de fapt. Într-adevăr, e o viziune foarte dură și ar trebui luat în calcul că aceasta este părerea oamenilor de la țară, atrași de luminile strălucitoare ale vechii capitale, dar care au fost mai apoi decepționați în mod inevitabil.

Fără agerimea și spiritul lor viclean, Kyoto și-ar fi pierdut farmecul de modă veche, care nu constă doar în arhitectura antică; e vorba despre atmosfera întregului oraș. Locuitorii din Kyoto l-au protejat de schimbările neobosite și agresive aduse din afară și se pune tot timpul problema anulării efectului hidos și modern al urbanizării. Specificul orașului Kyoto se datorează unui cumul de factori pentru care suntem profund recunoscători.

Osaka 大阪

Osaka e situat la marginea vastei regiuni centrale din Japonia, Seto Naikai (瀬戸内海), la vărsarea unui râu care îl leagă de Kyoto. A devenit un oraș important în secolul al XV-lea, odată cu ridicarea unui important templu Jōdo, sau Budismul Pământului Pur. Templul a înflorit nu numai datorită devotamentului adepților, ci și prin îmbunătățirile aduse orașului și condițiilor din port.

În timpul shogunatului Tokugawa, Osaka a trecut sub dominația lui și s-a dezvoltat într-un centru comercial, în urma influenței valurilor de cuceritori. Deoarece seniorii feudali numiți daimyō (大名) percepeau taxe pe producția de orez, o mare parte din recolta Japoniei ajungea la Osaka, unde era preschimbată în bani. Fiecare senior feudal avea depozite la Osaka, iar negustorii locali profitau de pe urma comerțului. În timp ce shogunii dominau Japonia din Edo, negustorii din Osaka dominau piața și dispuneau de banii samurailor.

Shogunatul Tokugawa a căzut odată cu Restaurația Meiji din 1868, dar Osaka a continuat să se dezvolte. Tradiția comercială i-a asigurat o adaptare ușoară la Japonia modernă. A fost primul oraș care a deschis magazine universale anexate gărilor, o modă care avea să se răspândească în întreaga Japonie, iar magnații căilor ferate precum Ichizō Kobayashi (小林一三 1873–1957) au legat centrul orașului de noile cartiere rezidențiale de la periferie. Kobayashi a contribuit la dezvoltarea unei stațiuni cu ape termale la capătul liniei sale feroviare în Takarazuka (宝塚), iar pentru a atrage și mai mulți turiști a pus bazele unei trupe de teatru exclusiv feminine numită Varieteul Takarazuka, celebră chiar și în zilele noastre.

Între martie și august 1945, Osaka a fost distrus de cele opt bombardamente intensive americane, care au dus la moartea a peste 10.000 de civili. La fel ca toate marile orașe japoneze, și-a revenit rapid după război.

Într-o Japonie omogenă, locuitorii din Osaka sunt poate singurii care vorbesc cu mândrie în propriile dialecte – care au devenit și limbajul industriei de divertisment, deoarece Osaka e locul în care a apărut *manzai* (漫才), o formă de *stand-up comedy* care a avut un succes fulminant în anii '80.

În prezent, Osaka pierde teren în întrecerea economică permanentă cu Tokyo. Multe corporații care își aveau cândva sediul la Osaka s-au mutat la Tokyo, iar pentru o vreme Osaka a trebuit să se mulțumească cu locul al doilea. Cu toate acestea, orașul și-a păstrat cultura și identitatea, iar Japonia are încredere că cei din Osaka vor rămâne autentici, sfidând poziția oficială de la Tokyo, și vor continua tradiția acelor negustori puternici care îi țineau din scurt pe samurai.

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Tokyo 東京

Numit Edo până la Restaurația Meiji din 1868, Tokyo e un oraș japonez relativ nou. Dacă ieși autobuzul sau taxiul prin Tokyo, vei vedea că orașul a fost construit pe o zonă mlăștinoasă de lângă gura de vărsare a mai multor fluvii majore care au format câmpiile regiunii Kantō și care se vărsau în Golful Tokyo. Multe dintre arterele principale ale orașului sunt construite pe mici apeducte și râuri astupate, cândva navigabile.

Edo și-a început viața cam în același mod cu Roma sau Washington DC – existența sa se baza exclusiv pe faptul că era sediul guvernului, în acest caz, al shogunatului Tokugawa, care a existat între secolele al XVII-lea și al XIX-lea.

Se crede că orașul ar fi atins un milion de locuitori la începutul secolului al XVIII-lea, dar expansiunea sa rapidă a fost întreruptă periodic de dezastre naturale. Inundațiile din cauza ploilor torențiale și a taifunurilor erau devastatoare pentru orașul Edo, aflat la altitudine joasă. În plus, lipsa inițială a unui plan urbanistic temeinic îl făcea vulnerabil la incendii majore. Pe lângă toate acestea, cutremurele erau (și încă sunt, firește) o problemă importantă. Cei care s-au născut chiar în oraș, numiți *edokko*, au lăsat deoparte grijile și au ales să trăiască cu speranță, nu cu frică – un sentiment care dăinuie încă.

Edo părea că nu va mai avea nici un viitor după căderea shogunatului, odată cu Restaurația Meiji din 1868. Totuși, împăratul Meiji și consilierii săi au decis să mute tronul de la Kyoto la Edo. Totodată, au schimbat numele orașului din Edo în Tokyo, care înseamnă „capitala de est”. Cei din Kyoto mai sunt și astăzi extrem de supărați din acest motiv. Fiind capitala noii Japonii, care îmbrățișa valorile civilizației occidentale, Tokyo a continuat să progreseze. Comerțul a luat-o pe urmele politicii, iar clădirile mari de birouri și suburbiile au început să se extindă dincolo de vechile granițe.

Tokyo a întâmpinat obstacole teribile în secolul XX. Cutremurul uriaș din 1923 a provocat aproape 150.000 de morți și distrugerii colosale. În 1944 și 1945, bombardamentele americane au dus la moartea a aproximativ 100.000 de civili, iar cel puțin un milion de oameni au fost strămutați. Cu toate acestea, Tokyo s-a ridicat și a început reconstrucția. Azi, metropola Tokyo are peste 13,5 milioane de locuitori și e în continuă creștere, în timp ce populația Japoniei e în scădere.

Una dintre cele mai cunoscute clădiri din orașul modern e Turnul Tokyo construit în 1958, o copie portocalie a Turnului Eiffel. Structura de 332,9 m a fost construită din metalul rămas de la tancurile americane în urma Războiului din Coreea. Îmi place să le dau acest exemplu turiștilor americani și să le spun: „lată ce se poate obține prin pace”.

Deși m-am născut în acest oraș, Tokyo nu încetează să mă fascineze. A căpătat proporții colosale datorită urbanizării rapide care a avut loc în ultima sută de ani. Azi, se străduiește să devină un oraș global internațional, valorificând energia care vine din globalizare și dezvoltarea extrem de rapidă a Asiei. Mulți britanici susțin că Londra nu e Marea Britanie. Americanii pot spune că New York-ul nu e America. În schimb, Tokyo va fi întotdeauna Japonia și va rămâne mereu în frunte, indiferent de direcția în care se va îndrepta țara.